Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (třetího senátu)

30. června 2021 *

„Mimosmluvní odpovědnost – Státní podpory – Bankovní sektor – Plán rekapitalizace soukromoprávním bankovním konsorciem ve prospěch jednoho ze svých členů – Schválení zásahu centrální bankou členského státu – Upuštění od záchrany a zahájení postupu k řešení krize – Směrnice 2014/49/EU a 2014/59/EU – Rozhodnutí nevznést námitky – Žádosti o informace a stanoviska Komise ve fázi předběžného posouzení – Absence příčinné souvislosti“

Ve věci T-635/19,

Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro, se sídlem v Pesaru (Itálie),

Montani Antaldi Srl, se sídlem v Pesaru,

Fondazione Cassa di Risparmio di Fano, se sídlem ve Fanu (Itálie),

Fondazione Cassa di Risparmio di Jesi, se sídlem v Jesi (Itálie),

Fondazione Cassa di Risparmio della Provincia di Macerata, se sídlem Maceratě (Itálie),

zastoupené A. Sandullim a B. Ciminem, advokáty,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, zastoupené P. Stancanellim, I. Barcewem, A. Bouchagiarem a D. Recchia, jako zmocněnci,

žalované,

jejímž předmětem je návrh podaný na základě článku 268 SFEU a znějící na náhradu škody, která žalobkyním údajně vznikla zejména v důsledku protiprávního jednání Komise, které zabránilo záchraně banky Banca delle Marche,

TRIBUNÁL (třetí senát),

ve složení Z. Csehi, vykonávající funkci předsedy, G. De Baere a G. Steinfatt (zpravodajka), soudci,

vedoucí soudní kanceláře: J. Palacio González, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 21. ledna 2021,

* Jednací jazyk: italština.

vydává tento

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu

1 Touto žalobou se žalobkyně Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro, Montani Antaldi Srl, Fondazione Cassa di Risparmio di Fano, Fondazione Cassa di Risparmio di Jesi a Fondazione Cassa di Risparmio della Provincia di Macerata domáhají určení mimosmluvní odpovědnosti Evropské unie podle čl. 340 druhého pododstavce SFEU, a to z důvodu, že Evropská komise svým údajně protiprávním jednáním, zejména protiprávním nátlakem vyvíjeným na italské orgány, především na centrální banku Italské republiky, Banca d'Italia (dále jen „italská centrální banka"), údajně zabránila záchraně Banca delle Marche, ve vztahu ke které jsou žalobkyně akcionářkami a držitelkami podřízených dluhopisů, v důsledku čehož jim měla vzniknout škoda. Konkrétně Komise zabránila takové záchraně ze strany Fondo interbancario di tutela dei depositi (mezibankovní fond pro ochranu vkladů, dále jen „FITD") – italského systému pojištění vkladů, jenž má formu soukromoprávního bankovního konsorcia, které spravuje vlastní kapitál – a vedla italské orgány, zejména italskou centrální banku jakožto příslušný vnitrostátní orgán, k zahájení postupu k řešení krize Banca delle Marche na základě italských právních předpisů provádějících směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012 (Úř. věst. 2014, L 173, s. 190).

2 Banca delle Marche, která vznikla sloučením spořitelen v Maceratě (Itálie), Pesaru (Itálie) a v Jesi (Itálie), bývala nejvýznamnější bankovní institucí italského regionu Marche. Ještě k 30. září 2015 spravovala síť přibližně 300 poboček, celková aktiva ve výši 14,713 miliardy eur, shromážděné úspory v celkové výši 13,527 miliardy eur a úvěry v čisté výši 12,237 miliardy eur.

3 Dne 9. ledna 2012 italská centrální banka shledala, že u Banca delle Marche se projevují „znaky rostoucích obtíží", a podotkla, že provedené kontroly odhalily závažné nedostatky ve vnitřních systémech kontroly s nevyhnutelnými důsledky pro „významnou expozici […] úvěrovým a finančním rizikům" dotčené banky.

4 Dne 25. června 2013 italská centrální banka uvedla, že Banca delle Marche čelí „významnému zhoršení technických aspektů, zejména v souvislosti s úvěrovými riziky a důsledky, které z toho vyplývají pro ziskovost a kapitálovou přiměřenost".

5 Dne 8. října 2013 italská centrální banka navrhla, aby Ministero dell'Economia e delle Finanze (ministerstvo hospodářství a financí) uvalilo na Banca delle Marche zvláštní správu podle článků 70 a 98 Testo Unico Bancario italiano (konsolidované znění zákonů o bankách), vyhlášeného decreto legislativo (legislativní nařízení) č. 385 ze dne 1. září 1993 (GURI č. 230 ze dne 30. září 1993, běžný dodatek č. 92), zejména z důvodu „závažného špatného fungování a závažných nesrovnalostí". K tomuto datu vykazovala účetní situace Banca delle Marche shromážděné prostředky ve výši 20,9 miliardy eur, regulatorní kapitál ve výši 996 milionů eur, celkový kapitálový poměr v hodnotě 6,65 % a odhadovaný deficit s přihlédnutím k obezřetnostním požadavkům ve výši 202 milionů eur.

6 Dne 15. října 2013 byla na Banca delle Marche uvalena zvláštní správa. Zvláštní správci Banca delle Marche uskutečnili první pokus o řešení krize, kterou tato banka procházela, formou podpůrného zásahu ze strany společnosti Credito Fondiario SpA (dále jen „FonSpa") a ze strany FITD, který pro

tento zásah dne 12. září 2014 požádal a dne 3. prosince 2014 obdržel schválení italské centrální banky. K tomuto zásahu ovšem nedošlo, protože při rekapitalizaci Banca delle Marche došlo k obtížím, neboť FonSpa nedokázala na trhu získat celkovou částku nezbytných finančních prostředků.

7 Dne 10. října 2014 Komise – ve fázi předběžného posouzení zahájeného z vlastního podnětu ve vztahu k podpůrným zásahům, které FITD plánoval provést ve prospěch jiné italské banky, Banca Tercas [SA.39451 (2014/CP)], a Banca delle Marche [SA.39543 (2014/CP)] – zaslala italským orgánům žádost o informace, ve které zdůraznila, že nelze vyloučit, že uvedené zásahy představují státní podpory.

8 Dopisem ze dne 18. prosince 2014 Komise italským orgánům oznámila, že podpůrný zásah ve prospěch Banca delle Marche navržený FITD může představovat státní podporu a v případě, že by italská centrální banka zamýšlela takový zásah schválit, by bylo vhodné, aby tyto orgány oznámily dotčené opatření před jeho schválením v souladu s požadavky čl. 108 odst. 3 SFEU.

9 Dne 27. února 2015 se Komise rozhodla zahájit formální vyšetřovací řízení týkající se podpůrných zásahů FITD ve prospěch Banca Tercas [SA.39451 (2015/C) (ex 2015/NN)] (Úř. věst. 2015, C 136, s. 17). V tomto rozhodnutí zejména uvedla, že tyto zásahy jsou tvořeny státními prostředky a jsou přičitatelné italskému státu.

10 V dopise ze dne 21. srpna 2015, který se vztahoval mimo jiné k řízení SA.39543 týkajícímu se Banca delle Marche, Komise připomněla, že dotčený zásah může představovat státní podporu, a vyzvala italské orgány, aby jí k němu poskytly aktualizované informace a upustily od provedení jakéhokoli opatření ze strany FITD před jeho oznámením a obdržením jejího rozhodnutí.

11 V září 2015 informovala italská centrální banka Komisi o tom, že se připravují plány řešení krize tří bank, včetně Banca delle Marche, a že tyto plány předpokládají absorpci ztrát rezervami a kapitálem představovaným akciemi, umoření nebo konverzi podřízených pohledávek a zvýšení kapitálu ze soukromých prostředků nebo zásahem ze strany FITD.

12 Podle zvláštních správců vykazovala účetní situace Banca delle Marche k 30. září 2015 čistý vlastní kapitál, tedy účetní hodnotu akcií, ve výši 13 milionů eur a majetkový deficit ve výši 1,432 miliardy eur.

13 Dne 8. října 2015 FITD stanovil a schválil klíčové prvky druhého pokusu o podpůrný zásah spočívající v kapitálovém vkladu do Banca delle Marche ve výši 1,2 miliardy eur „prostřednictvím financování, ke kterému právě dochází díky některým členským bankám konsorcia“, a v souběžném plánu restrukturalizace této banky vypracovaném poradenskou společností, o čemž informoval italskou centrální banku dopisy ze dne 9. a 15. října 2015. V dopise ze dne 9. října 2015 FITD uvedl, že v souladu s uvedenými klíčovými prvky dojde k jeho zásahu po provedení směrnice 2014/59 (viz výše bod 1) do vnitrostátního práva a že konkrétní podmínky jeho provedení budou předloženy radě FITD poté, co bude definováno nastavení kapitálové transakce, zejména s ohledem na skutečnost, že zásah bude realizován prostřednictvím financování bankovním konsorciem za tržních podmínek. Nakonec uvedl, že celá tato operace je podmíněna zejména schválením změny stanov FITD, kterou má být zaveden nový mechanismus příspěvku předem, italskou centrální bankou a dále uskutečněním operace zvýšení kapitálu z právního hlediska.

14 V říjnu 2015 předala italská centrální banka Komisi memorandum nazvané „Režim řešení krize pro skupinu Banca delle Marche“, v němž připomněla účetní situaci uvedené banky, skutečnost, že na banku byla uvalena zvláštní správa, neúspěšný pokus o záchranu za pomoci společnosti FonSpa, jakož i existenci plánu restrukturalizace, jehož vypracování zadal FITD poradenské společnosti. Italská centrální banka dospěla na základě uvedeného k závěru, že s ohledem na to, že k 31. prosinci 2015 se hodnota kapitálu akcionářů považovala za blížící se nule, bude rekapitalizace banky provedena jednak

umořením nebo konverzí podřízených pohledávek (které k 30. září 2015 dosahovaly výše 427,5 milionu eur) a jednak zvýšením kapitálu ze strany FITD v částce 1,2 miliardy eur. K tomuto memorandu byl přiložen mimo jiné dopis FITD ze dne 9. října 2015 (viz výše bod 13) a zmíněný plán restrukturalizace.

15 V dopise ze dne 4. listopadu 2015 upozornili zvláštní správci Banca delle Marche italskou centrální banku na bezprostředně hrozící platební neschopnost a vyjádřili obavu, že s ohledem na její finanční situaci nemůže její záchrana přijít včas.

16 Dne 16. listopadu 2015 Italská republika provedla směrnici 2014/59 do vnitrostátního práva, a to přijetím decreto legislativo (legislativní nařízení) č. 180/15 (GURI č. 267 ze dne 16. listopadu 2015, s. 1), kterým se mimo jiné zřizuje fond nebo fondy pro řešení krizí při italské centrální bance s možností delegovat její funkce na systém pojištění vkladů uznaný na základě článku 96 konsolidovaného znění zákonů o bankách (viz články 78 až 86 uvedeného legislativního nařízení), jako je FITD.

17 Společným dopisem ze dne 19. listopadu 2015 informovali členové Komise J. Hill, který byl v té době odpovědný za finanční stabilitu, finanční služby a unii kapitálových trhů, a M. Vestager, odpovědná za hospodářskou soutěž, italské orgány o svém výkladu požadavků stanovených směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU ze dne 16. dubna 2014 o systémech pojištění vkladů (Úř. věst. 2014, L 173, s. 149) ve spojení se směrnicí 2014/59, přičemž poukázali zejména na skutečnost, že systém pojištění vkladů lze na základě čl. 11 odst. 3 směrnice 2014/49 použít k rekapitalizaci banky jen při dodržení pravidel upravujících státní podpory. V této souvislosti se ve zmíněném dopise uvádí, že v případě konstatování, že při použití takového systému došlo k poskytnutí státní podpory, musí být na řešení krize banky nahlíženo s ohledem na směrnici 2014/59, která jakoukoli „mimořádnou veřejnou finanční podporu“ kvalifikuje jako „státní podpor[u] […], která je poskytována s cílem zachovat nebo obnovit životaschopnost, likviditu nebo platební schopnost instituce“. Z tohoto důvodu platí podmíněnost podle posledně uvedené směrnice. Kdyby naopak použití systému pojištění vkladů nebylo kvalifikováno jako státní podpora, ale jako čistě soukromý zásah, neznamenalo by řešení krize podle této směrnice.

18 Dne 21. listopadu 2015 italská centrální banka – se souhlasem ministerstva hospodářství a financí uděleným dne 22. listopadu 2015 – zahájila ve vztahu k Banca delle Marche postup k řešení krize podle článku 32 legislativního nařízení č. 180/15. Plán řešení krize byl Komisi oznámen dne 20. listopadu 2015.

19 Italská centrální banka ve svém „plánu řešení krize Banca delle Marche“ mimo jiné poznamenala, že k rekapitalizaci Banca delle Marche ze strany FITD nemohlo dojít, protože nebylo vydáno „předchozí kladné posouzení Komise […] ve vztahu ke slučitelnosti [této operace] s [unijními] pravidly […] v oblasti státních podpor“. V „prozatímním ocenění“ týkajícím se podmínek zahájení postupu k řešení krize ve smyslu článku 25 legislativního nařízení č. 180/15 a čl. 36 odst. 9 směrnice 2014/59 konstatovala italská centrální banka, že Banca delle Marche je v selhání, o čemž svědčily k 30. září 2015 vykázané celkové ztráty ve výši 1,445 miliardy eur a majetkový deficit ve výši 1,432 miliardy eur. Podle italské centrální banky nebylo v době, kdy probíhala zvláštní správa, možné podnítit zásahy ze strany soukromého sektoru způsobilé vyřešit krizovou situaci, kterou Banca delle Marche procházela. Stejně tak se i zásah FITD v její prospěch ukázal jako neproveditelný a nevhodný vzhledem k požadavku rychlého řešení krize. Vzhledem k tomu, že zásahy systémů pojištění považovala za veřejné, by totiž provedení zamýšleného zásahu vyžadovalo, aby Komise předem schválila jeho slučitelnost s unijními pravidly v oblasti státních podpor. Tato operace byla sice Komisi předložena, avšak bez jejího předchozího kladného posouzení k ní nemohlo dojít. Prozatímní ocenění bylo potvrzeno konečným oceněním provedeným v dubnu 2016 nezávislým znalcem pověřeným italskou centrální bankou.

20 Řešení krize Banca delle Marche nařízené italskou centrální bankou spočívalo v převodu aktiv a pasiv této banky na nově zřízenou překlenovací banku, a sice Nuova Banca delle Marche SpA (dále jen „překlenovací banka“), jejíž kapitál byl upsán fondem pro řešení krizí nově zřízeným z příspěvků bankovního sektoru, aby tak bylo umožněno udržet její hlavní činnosti až do jejího prodeje v otevřeném a nediskriminačním řízení. Zároveň se počítalo zaprvé s pozdějším převodem znehodnocených aktiv, označovaných jako „úvěry v selhání“, z překlenovací banky na novou účelovou společnost pro správu aktiv neboli tzv. špatnou banku (*bad bank*), a sice REV – Gestione Crediti SpA, kontrolovanou fondem pro řešení krizí, za kupní cenu odpovídající přibližně 18 % původní hodnoty, zadruhé s úplným znehodnocením rezerv a kapitálu tvořeného akciemi, v důsledku čehož mělo dojít ke zrušení správních a majetkových práv (*write down*), a zatřetí se vzdáním se podřízených dluhopisů v pasivech „dřívější“ Banca delle Marche, nově „prázdné skořápky“, bez možnosti oprávněných vymoci své pohledávky. Podpory stanovené za účelem provedení těchto operací řešení krize Banca delle Marche spadaly pod „první opatření“ spočívající v kapitálovém vkladu určeném k pokrytí nedostatku kapitálu překlenovací banky ve výši 1,005 miliardy eur a v rekapitalizaci této banky ve výši 1,041 miliardy eur, a pod „druhé opatření“ spočívající v převodu znehodnocených aktiv ve výši 916 milionů eur na tzv. špatnou banku.

21 Dne 22. listopadu 2015, po skončení fáze předběžného posouzení, přijala Komise rozhodnutí C(2015) 8371 final o státní podpoře SA.39543 (2015/N), kterou poskytla Itálie – Podpora řešení krize Banca delle Marche, jímž nevznesla námitky proti opatřením podpory plánovaným v rámci řešení krize Banca delle Marche, a to z důvodu jejich slučitelnosti s vnitřním trhem ve smyslu čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU. K tomuto datu byl zůstatek vlastního kapitálu Banca delle Marche v záporné hodnotě 1,412 miliardy eur.

22 Dne 26. listopadu 2015 schválila mimořádná valná hromada členských bank konsorcia FITD změny stanov dovolující „spontánní“ zásah předem ze strany FITD. Italská centrální banka následně tyto změny schválila.

23 V období od 22. listopadu do 31. prosince 2015 zaznamenala překlenovací banka čistou ztrátu ve výši přibližně 12 milionů eur. Dále v roce 2016 generovala ztráty ve výši přibližně 775 milionů eur, z toho 668,7 milionu jako důsledek dalšího zhoršení úvěrů blížících se selhání.

24 Dne 9. prosince 2015 byl vedoucí oddělení dohledu italské centrální banky vyslechnut finančním výborem Camera dei deputati (poslanecká sněmovna, Itálie). Ze zápisu z tohoto slyšení vyplývá zejména následující:

„[S]práva [vykonávaná zvláštními správci Banca delle Marche] trvala dlouho. […] A právě v té době vyšla najevo ochota F[ITD] [k] absorpci rizik spojených s úvěry v selhání. Zásah [FITD] by spolu s prostředky vloženými jinými bankami umožnil položit základy východiska z krize bez sebemenšího ochuzení věřitelů […] To ovšem znemožnil předsudek – který nesdílíme – vyjádřený službami Komise […], podle kterých je zásahy [FITD] třeba považovat za státní podpory […]

Jak jsem již řekl, [FITD] důkladně zvážil a podrobně definoval tento způsob zásahu […] Jeho provedení ovšem nebylo možné, protože služby Komise […] kvalifikovaly zásah FITD jako státní podporu, neboť jeho využití považovaly za použití veřejných prostředků. Jak jsem již poznamenal, s tímto názorem jsme se neztotožnili. Systémy pojištění tvoří v Itálii soukromé subjekty; o jejich zásazích představujících alternativu k vyplacení náhrad vkladatelům rozhodují autonomně a jejich financování je zajištěno ze stejně tak soukromých zdrojů […]“

25 Dne 23. prosince 2015 přijala Komise rozhodnutí (EU) 2016/1208 o státní podpoře SA.39451 (2015/C) (ex 2015/NN), kterou poskytla Itálie ve prospěch společnosti Banca Tercas (Úř. věst. 2016, L 203, s. 1, dále jen „rozhodnutí ‚Banca Tercas‘ “), ve kterém dotčené zásahy FITD kvalifikovala jako protiprávní státní podporu neslučitelnou s vnitřním trhem a nařídila její navrácení.

26 Italská centrální banka v memorandu uveřejněném na jejích internetových stránkách dne 25. března 2016 a nadepsaném „Krize Banca delle Marche“ připomněla v podstatě, že v říjnu 2014 zaslala Komise italským orgánům žádost o informace o plánovaných intervencích FITD ve prospěch Banca Tercas a Banca delle Marche, protože tyto zásahy mohou představovat státní podpory. Tyto orgány následně – s technickou podporou italské centrální banky – zahájily dlouhé konzultace se službami Komise, v jejichž rámci došlo k bohaté e-mailové korespondenci a četným výjezdům italských úředníků do Bruselu (Belgie) a v jejichž průběhu se tyto orgány snažily přesvědčit Komisi o tom, že hypotéza o státní podpoře je nepodložená. Italská centrální banka ovšem i tak považovala za potřebné, aby Komise zásah FITD předem schválila, protože jinak by jeho provedení vedlo k zahájení řízení před unijními soudy ve sporu s Komisí, a to se všemi z toho vyplývajícími bezprostředními neblahými následky. Služby Komise přitom setrvaly na svém odmítavém postoji vůči tomuto zásahu, byť v jeho naposledy navrhované podobě, která by umožnila rozdělení nákladů (*burden sharing*) a která by v každém případě způsobila mnohem menší škody než řešení, které bylo nakonec realizováno. Tento postoj byl podle uvedeného memoranda oficiálně potvrzen na nejvyšší úrovni v dopise členů Komise J. Hilla a M. Vestager ze dne 19. listopadu 2015.

27 Návrhy žalobkyň vznesené v žalobě proti italské centrální bance a ministerstvu hospodářství a financí a znějící na zrušení opatření k řešení krize přijatých ve vztahu k Banca delle Marche a na náhradu škody způsobené tímto řešením krize Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionální správní soud pro Lazio, Itálie) rozsudkem ze dne 30. prosince 2016 (sp. zn. 12884/2016) zamítl.

28 V roce 2017, kdy došlo k prodeji překlenovací banky, byla nutná nová státní podpora spočívající zejména v rekapitalizaci ve výši 556 milionů eur z fondu pro řešení krizí a prodejní cena byla stanovena na symbolické jedno euro [viz rozhodnutí Komise C(2017) 3000 final ze dne 30. dubna 2017 o státních podporách SA.39543 (2017/N-2), SA.41134 (2017/N-2), SA.43547 (2017/N-2) (Úř. věst. 2018, C 140, s. 1)].

29 Consiglio di Stato (Státní rada, Itálie) rozsudkem ze dne 22. ledna 2019 (sp. zn. 00550/2019) zamítla kasační opravný prostředek žalobkyň proti rozsudku Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionální správní soud pro Lazio).

30 Tribunál rozsudkem ze dne 19. března 2019, Itálie a další v. Komise (T-98/16, T-196/16 a T-198/16, EU:T:2019:167) zrušil rozhodnutí „Banca Tercas“.

31 Dne 29. května 2019 podala Komise proti rozsudku ze dne 19. března 2019, Itálie a další v. Komise (T-98/16, T-196/16 a T-198/16, EU:T:2019:167), kasační opravný prostředek, který byl do rejstříku zapsán pod číslem C-425/19 P.

32 Consiglio di Stato (Státní rada) v řízení o návrhu na obnovu řízení podaném žalobkyněmi přerušila usnesením ze dne 7. října 2019 (sp. zn. 03465/2019) řízení o přezkoumání svého rozsudku zmíněného výše v bodě 29 do doby, než Soudní dvůr vydá rozhodnutí ukončující řízení ve věci C-425/19 P.

33 Usnesením ze dne 13. listopadu 2019, Komise v. Itálie a další (C-425/19 P, nezveřejněné, EU:C:2019:980), předseda Soudního dvora zamítl návrh žalobkyň v projednávané věci na vstup do řízení jako vedlejší účastnice na podporu návrhových žádání žalobkyň v uvedené věci, protože nemohly prokázat zájem na rozhodnutí sporu ve věci C-425/19 P ve smyslu čl. 40 druhého pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie.

34 Rozsudkem ze dne 2. března 2021, Komise v. Itálie a další (C-425/19 P, EU:C:2021:154), Soudní dvůr zamítl kasační opravný prostředek Komise proti rozsudku ze dne 19. března 2019, Itálie a další v. Komise (T-98/16, T-196/16 a T-198/16, EU:T:2019:167).

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení

35 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 25. září 2019 podaly žalobkyně projednávanou žalobu.

36 V replice došlé kanceláři Tribunálu dne 14. února 2020 navrhly žalobkyně Tribunálu, aby Komisi na základě článku 91 svého jednacího řádu nařídil předložit celý správní spis ve věci „Banca delle Marche (SA.39543 2014/CP)“ včetně všech „důvěrných dokumentů“ uvedených v žalobní odpovědi, aby bylo zaručeno dodržení jejich práva na účinnou procesní obranu a zásady kontradiktornosti, jak stanoví článek 103 jednacího řádu.

37 Samostatným podáním došlým kanceláři Tribunálu dne 14. dubna 2020 žalobkyně – v návaznosti na návrh Komise na nařízení dokazování směřující k tomu, aby jim bylo nařízeno předložit zápis z jednání správní rady FITD ze dne 8. října 2015, jakož i všech dalších dokumentů, jejichž autorem je FITD, a týkajících se dopisu ze dne 9. října 2015, k doplnění přílohy A.7 žaloby – předložily nové důkazní návrhy týkající se uvedených dokumentů. Komise ve svém vyjádření ze dne 25. června 2020 nevznesla námitky proti založení těchto důkazů do spisu ani proti tomu, aby je Tribunál zohlednil.

38 Na návrh soudkyně zpravodajky rozhodl Tribunál (třetí senát) o zahájení ústní části řízení a v rámci organizačních procesních opatření podle článku 89 jednacího řádu vyzval Komisi, aby předložila údajně důvěrné dokumenty, na které odkazovala v žalobní odpovědi. Komise předložila uvedené dokumenty v určené lhůtě, přičemž upřesnila, že je již nepovažuje za důvěrné.

39 Řeči účastnic řízení a jejich odpovědi na otázky Tribunálu byly vyslechnuty na jednání konaném dne 21. ledna 2021.

40 Žalobkyně navrhují, aby Tribunál:

– určil a shledal mimosmluvní odpovědnost Unie z důvodu, že Komise prostřednictvím protiprávních pokynů udělených italským vnitrostátním orgánům zabránila rekapitalizaci Banca delle Marche ze strany FITD;

– uložil Evropské komisi povinnost nahradit škodu vzniklou žalobkyním ve výši stanovené na základě kritérií uvedených v bodech 43 až 51 žaloby nebo ve výši, kterou Tribunál uzná za spravedlivou;

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

41 Komise navrhuje, aby Tribunál:

– zamítl žalobu jako neopodstatněnou,

– uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

K podmínkám vzniku mimosmluvní odpovědnosti Unie

42 Podle ustálené judikatury je vznik mimosmluvní odpovědnosti Unie vázán na splnění souboru podmínek, kterými jsou dostatečně závažné porušení právní normy, jejímž cílem je přiznat práva jednotlivcům, skutečná existence škody a existence příčinné souvislosti mezi porušením povinnosti ze strany původce jednání a škodou způsobenou poškozeným osobám (viz rozsudek ze dne 10. září 2019, HTTS v. Rada, C-123/18 P, EU:C:2019:694, bod 32 a citovaná judikatura).

43 Konkrétně v souvislosti s podmínkou příčinné souvislosti stanovenou v čl. 340 druhém pododstavci SFEU z judikatury plyne, že tato podmínka se týká existence dostatečně přímého vztahu příčiny a následku mezi jednáním unijního orgánu a újmou, přičemž rozhodující příčinou újmy musí být vytýkané jednání, což musí žalobce doložit (viz rozsudek ze dne 5. září 2019, Evropská unie v. Guardian Europe a Guardian Europe v. Evropská unie, C-447/17 P a C-479/17 P, EU:C:2019:672, bod 32 a citovaná judikatura).

44 Kromě toho mimosmluvní odpovědnost Unie nelze považovat za vzniklou, aniž jsou splněny všechny podmínky, kterým podléhá povinnost náhrady škody definovaná v čl. 340 druhém pododstavci SFEU (rozsudek ze dne 9. září 2008, FIAMM a další v. Rada a Komise, C-120/06 P a C-121/06 P, EU:C:2008:476, bod 165; viz rovněž usnesení ze dne 12. března 2020, EMB Consulting a další v. ECB, C-571/19 P, nezveřejněné, EU:C:2020:208, bod 29 a citovaná judikatura). Z toho vyplývá, že k zamítnutí žaloby postačuje nesplnění jedné z těchto podmínek.

45 Tribunál považuje za vhodné začít posouzením existence dostatečně přímé příčinné souvislosti mezi údajně protiprávním jednáním Komise a tvrzenou škodou ve smyslu judikatury citované výše v bodě 43.

K existenci dostatečně přímé příčinné souvislosti

46 Žalobkyně tvrdí, že protiprávní jednání vytýkané Komisi, především nezohlednění pojmu „státní podpora“, jak byl potvrzen rozsudkem ze dne 19. března 2019, Itálie a další v. Komise (T-98/16, T-196/16 a T-198/16, EU:T:2019:167), bylo skutečnou a jedinou příčinou jim vzniklé škody. Bylo totiž prokázáno, že italské orgány se snažily o jakékoli alternativní řešení k řešení krize Banca delle Marche, ale Komise takovým řešením svými námitkami zabránila, a také že tato alternativní řešení by výrazně omezila škodlivé účinky na dotčené akcionáře a držitele dluhopisů. Připomínají různé kontroly, které služby Komise prováděly od října 2014 ve vztahu k probíhajícím záchranným operacím zejména ve prospěch Banca Tercas a Banca delle Marche. Z memoranda italské centrální banky ke krizi Banca delle Marche vyplývá, že ministerstvo hospodářství a financí následně – s technickou podporou italské centrální banky – zahájilo dlouhé konzultace s Komisí, v jejichž rámci došlo k bohaté e-mailové korespondenci a četným výjezdům italských úředníků do Bruselu, protože italské orgány byly přesvědčeny o tom, že hypotéza o státní podpoře je nepodložená a že je možné o tomtéž přesvědčit Komisi. Navzdory těmto snahám prokázat legalitu stanoviska italských orgánů zaslala Komise několik „čím dál tím ostřejších“ dopisů, včetně opakovaných upozornění, že k provádění takové podpory Banca delle Marche je nutné jí zaslat předchozí oznámení a vyčkat jejího rozhodnutí. Žalobkyně mají za to, jak upřesňuje italská centrální banka ve svém memorandu, že „služby [Komise] neústupně setrvávaly na svém odmítavém postoji vůči zásahu FITD, a to i v jeho naposledy navrhované podobě, která by umožnila rozdělení nákladů (*burden sharing*) a v každém případě by představovala mnohem méně traumatizující řešení než to, které bylo nakonec realizováno“. Tento postoj měl být „oficiálně potvrzen na nejvyšší úrovni v dopise členů Komise J. Hilla a M. Vestager ze dne 19. listopadu 2015“.

47 Podle žalobkyň se ukázalo, že tento protiprávní postup Komise naprosto ochromuje jednání italských orgánů. Jak upřesnila italská centrální banka v memorandu zmíněném výše v bodě 46, bylo potřebné, aby Komise zásah FITD předem schválila, protože jinak by jeho provedení vedlo k zahájení řízení před unijními soudy ve sporu s Komisí, a to se všemi z toho vyplývajícími bezprostředními neblahými následky. Komise tedy svým jednáním podle žalobkyň zabránila záchraně Banca delle Marche navzdory úsilí vynaloženému italskými orgány.

48 Žalobkyně upřesňují, že výsledek záchrany Banca delle Marche ze strany FITD by byl jiný než v případě zásahu fondu pro řešení krizí. Taková záchrana by méně poškodila dotčené akcionáře, kteří by si mohli zachovat procentuální podíl účasti a nadále být akcionáři, přičemž v budoucnu, až by uvedená banka byla znovu zisková, by mohli očekávat opětovné zvyšování hodnoty této banky. Zvláštní správci Banca delle Marche ve své závěrečné zprávě v této souvislosti upřesnili, že zásah „v jeho naposledy

navrhované podobě, která by umožnila rozdělení nákladů (*burden sharing*), by v každém případě představoval ‚mnohem méně traumatizující řešení než to, které bylo nakonec realizováno' “. Zásah FITD v říjnu a listopadu 2015 by totiž umožnil poskytnout Banca delle Marche prostředky nezbytné k překonání krize a přitom zachovat činnost, jak potvrdila uvedená závěrečná zpráva i samotná italská centrální banka, a to bez ochuzení věřitelů a s omezenějším ochuzením akcionářů.

49 Komise nesouhlasí s argumenty žalobkyň. Na jednání již ovšem nezpochybňovala přípustnost memoranda italské centrální banky zmíněného výše v bodě 46, což bylo zaneseno do protokolu o jednání.

50 Tribunál úvodem připomíná, že žalobkyně v podstatě tvrdí, že jednání a kroky Komise, které zabránily zásahu FITD, potažmo vedly k přijetí rozhodnutí o řešení krize Banca delle Marche, jsou výsledkem skutečnosti, že Komise nerespektovala smysl pojmu „podpora“, neboť měla nesprávně za to, že zásahy FITD – navzdory jejich soukromé povaze – představují opatření přičitatelná italskému státu a zahrnují státní prostředky.

51 Je přitom nutno konstatovat, že dopisy a předběžná stanoviska Komise ve fázi předběžného posouzení souvisejícího se situací Banca delle Marche, připomenuté výše v bodech 7 a následujících, neobsahují žádné právní posouzení vzhledem ke kritériím pojmu „podpora“.

52 V tomto ohledu Komise zaprvé v žádosti o informace ze dne 10. října 2014 toliko zdůraznila, že nelze vyloučit, že plánované zásahy FITD ve prospěch Banca Tercas a Banca delle Marche představují státní podpory (viz výše bod 7).

53 Zadruhé Komise i v dopise italským orgánům ze dne 18. prosince 2014 jen oznámila, že podpůrný zásah ve prospěch Banca delle Marche navržený FITD může představovat státní podporu a v případě, že by italská centrální banka zamýšlela takový zásah schválit, by bylo vhodné, aby tyto orgány oznámily dotčené opatření před jeho schválením v souladu s požadavky čl. 108 odst. 3 SFEU (viz výše bod 8).

54 Zatřetí v dopise ze dne 21. srpna 2015, který se vztahoval zejména k řízení SA.39543 týkajícímu se Banca delle Marche, Komise pouze připomněla, že plánovaný zásah může představovat státní podporu, a vyzvala italské orgány, aby jí k němu poskytly aktualizované informace a upustily od provedení jakéhokoli opatření ze strany FITD před jeho oznámením a obdržením jejího rozhodnutí (viz výše bod 10).

55 Začtvrté dopisem ze dne 19. listopadu 2015, tedy pouhý jeden den před tím, co italské orgány oznámily Komisi zahájení postupu k řešení krize Banca delle Marche, započatého dne 21. listopadu 2015 (viz výše bod 18), informovali členové Komise J. Hill a M. Vestager italské orgány o svém výkladu požadavků stanovených směrnicí 2014/49 ve spojení s požadavky stanovenými směrnicí 2014/59 a pravidly v oblasti státních podpor. Konkrétně poukázali na skutečnost, že systém pojištění vkladů lze na základě čl. 11 odst. 3 směrnice 2014/49 použít k rekapitalizaci banky jen při dodržení pravidel upravujících státní podpory, přičemž zároveň připustili, že kdyby použití tohoto systému nebylo kvalifikováno jako státní podpora, ale jako čistě soukromý zásah, neznamenalo by řešení krize podle této směrnice (viz výše body 17 a 18).

56 Z uvedeného vyplývá, že tato stanoviska Komise vydaná před zahájením postupu k řešení krize Banca delle Marche měla čistě procedurální povahu, neboť v nich byla italským orgánům připomínána nezbytnost oznámit předem a neprovádět možná opatření podpory mimo jiné ve prospěch této banky. Tato stanoviska se nevyjadřují k žádnému konkrétnímu opatření, neboť žádné zatím nebylo jasně definováno ani oznámeno, ani k přesnému způsobu, jakým bude Komise vykládat pojem „podpora“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU v tomto ohledu.

57 Je pravda, že z dokumentů pocházejících od italské centrální banky z doby po událostech připomenutých výše v bodech 52 až 55 vyplývá, že tato centrální banka byla přesvědčena, že podle služeb Komise mohly zásahy FITD ve prospěch banky v selhání představovat státní podpory, zejména pokud byly přičitatelné italskému státu a pocházely z prostředků, které tento stát kontroloval. Italská centrální banka totiž v prozatímním ocenění podmínek zahájení postupu k řešení krize Banca delle Marche v podstatě připomněla, že jakékoli případné podpůrné opatření ze strany FITD ve prospěch Banca delle Marche bude nutné oznámit Komisi a bude třeba, aby Komise předem schválila slučitelnost takového opatření s unijními pravidly v oblasti státních podpor (viz výše bod 19). Kromě toho svědecká výpověď jednoho z jejích pracovníků a její memorandum ke krizi Banca delle Marche dokládají spíše to, že služby Komise v průběhu správního řízení vyjadřovaly názor, že podpůrné zásahy FITD mohly představovat státní podpory, zejména proto, že jeho prostředky mají povahu státních nebo veřejných. Z protokolu z uvedené svědecké výpovědi v tomto ohledu plyne, že Komise měla na rozdíl od italských orgánů a italské centrální banky za to, že zásahy FITD je třeba považovat za státní podpory, a jeho prostředky kvalifikovala jako veřejné (viz výše bod 24). I když Komise tvrdí opak, je obsah této svědecké výpovědi potvrzen memorandem italské centrální banky ke krizi Banca delle Marche, ve kterém se jasně uvádí, že italské orgány a italská centrální banka se marně pokoušely přesvědčit služby Komise o tom, že plánované zásahy FITD ve prospěch Banca Tercas a Banca delle Marche nemohou být kvalifikovány jako státní podpory (viz výše bod 26).

58 Z těchto důkazů ovšem nevyplývá, že by Komise v rozhodné fázi – tj. bezprostředně před tím, co italská centrální banka a ministerstvo hospodářství a financí přijaly v rámci výkonu svých vlastních pravomocí a svého prostoru pro uvážení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. prosince 2020, Rada a další v. K. Chrysostomides & Co. a další, C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P a C-604/18 P, EU:C:2020:1028, body 106 až 108) rozhodnutí o zahájení řešení krize Banca delle Marche – hrozila italským orgánům, že z důvodů připomenutých výše v bodě 57 zablokuje nebo zakáže případné zásahy FITD ve prospěch Banca delle Marche vzhledem k článku 107 SFEU nebo že by v tomto ohledu vyvíjela nátlak.

59 V této souvislosti se žalobkyně nemohou důvodně dovolávat rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení týkajícího se zásahu FITD ve prospěch Banca Tercas, přijatého dne 27. února 2015, tedy několik měsíců před zahájením postupu k řešení krize Banca delle Marche, ve kterém měla Komise za to, že tento zásah splňuje kritéria přičitatelnosti a státních prostředků (viz body 45 až 61 citovaného rozhodnutí o zahájení a výše bod 9). Na rozdíl od těchto podpůrných opatření ve prospěch Banca Tercas neexistoval před přijetím rozhodnutí o řešení krize Banca delle Marche ani definitivní plán zásahu FITD ve prospěch Banca delle Marche, ani žádost o schválení takového plánu určená italské centrální bance (výše viz bod 13), ani formální oznámení tohoto plánu, ani jiný důvod pro to, aby Komise v tomto ohledu zahájila formální vyšetřovací řízení. Za těchto podmínek totiž Komise v této fázi nemohla s dostatečnou přesností vědět, zda by případný zásah, který FITD zamýšlel provést ve prospěch Banca delle Marche, mohl splňovat kritéria státní podpory.

60 Z prozatímního ocenění provedeného italskou centrální bankou při zahájení postupu k řešení krize (viz výše bod 19) naopak vyplývá, že rozhodujícími skutečnostmi pro toto rozhodnutí bylo selhání Banca delle Marche, o němž svědčily k 30. září 2015 vykázané celkové ztráty ve výši 1,445 miliardy eur a majetkový deficit ve výši 1,432 miliardy eur, jakož i skutečnost, že v době, kdy probíhala zvláštní správa, nebylo možné určit zásahy soukromého sektoru způsobilé vyřešit její krizovou situaci. Italská centrální banka v tomto ohledu zdůraznila, že zásah FITD se ukázal jako neproveditelný a nevhodný vzhledem k požadavku rychlého řešení krize. V tomto kontextu se skutečnost, na kterou poukázala italská centrální banka, a to že provedení takového zásahu by vyžadovalo, aby jej Komise podle pravidel v oblasti státních podpor předem schválila, sice jevila jako další aspekt, který takovému rychlému řešení krize brání, avšak s ohledem na tehdejší nedokončenost plánu zásahu FITD ve prospěch Banca delle Marche (viz výše bod 59) nebyla sama o sobě rozhodující pro rozhodnutí o řešení krize, které tyto orgány nakonec přijaly. Kromě toho pokud italská centrální banka uvedla, že tento zásah byl předložen Komisi, avšak bez jejího předchozího kladného posouzení nemůže být proveden, zjevně tím odkazovala

na memorandum nadepsané „Režim řešení krize pro skupinu Banca delle Marche“ (viz výše bod 14), k němuž postačí podotknout, že předložení Komisi nelze stavět na roveň formálnímu oznámení definitivního a konkrétního plánu zásahu, který by Komise mohla zakázat, nebo schválit.

61 Tento závěr je potvrzen zaprvé skutečností, že FITD dne 8. října 2015 stanovil jen klíčové prvky druhého pokusu o podpůrný zásah ve prospěch Banca delle Marche, který spočíval v kapitálovém vkladu do uvedené banky ve výši 1,2 miliardy eur a v souběžném plánu restrukturalizace, o čemž informoval italskou centrální banku dopisy ze dne 9. a 15. října 2015. V dopise ze dne 9. října 2015 FITD v této souvislosti uvedl, že v souladu s uvedenými klíčovými prvky dojde k jeho zásahu teprve po provedení směrnice 2014/59 do vnitrostátního práva a poté, co italská centrální banka schválí změnu jeho stanov nezbytnou k provedení zásahu, a dále že konkrétní podmínky jeho provedení budou předloženy radě FITD poté, co bude definováno nastavení kapitálové transakce, zejména s ohledem na skutečnost, že zásah bude realizován prostřednictvím financování bankovním konsorciem za tržních podmínek (viz výše bod 13). Proto, jak tvrdí Komise, nebylo vnitřními orgány FITD ještě zdaleka rozhodnuto o přesném obsahu a způsobu poskytnutí takového zásahu, což je důvod, proč – na rozdíl od prvního navrženého, ale neuskutečněného zásahu FITD (viz výše bod 6) – nebylo v uvedeném dopise ani později požadováno schválení od italské centrální banky. Na rozdíl od dopisu FITD zaslaného italské centrální bance dne 12. září 2014, jenž se týkal plánu zásahu s podporou od společnosti FonSpa, totiž nelze jeho dopisy ze dne 9. a 15. října 2015 vykládat tak, že obsahují takovou žádost o schválení. Žalobkyně v odpovědi na přesnou otázku položenou v tomto ohledu Tribunálem na jednání zdůraznily skutečnost, že v diskutovaném stadiu byl plánovaný zásah FITD již validován pověřenou poradenskou společností a že FITD uvedenými dopisy oznámil italské centrální bance, že je připraven jej provést, ale nedokázaly v těchto dopisech identifikovat pasáž, která by mohla být chápána tak, že obsahuje žádost o schválení.

62 Zadruhé zvláštní správci Banca delle Marche upozornili v dopise ze dne 4. listopadu 2015 – ještě před provedením směrnice 2014/59 do vnitrostátního práva přijetím legislativního nařízení č. 180/15 dne 16. listopadu 2015, které podle slov FITD takový podpůrný zásah umožnilo – italskou centrální banku na bezprostředně hrozící platební neschopnost a vyjádřili obavu, že s ohledem na její finanční situaci nemůže její záchrana přijít včas. To samo o sobě svědčí o nemožnosti rychlého zásahu FITD, a to bez ohledu na případnou potřebu předem jej oznámit Komisi na základě čl. 108 odst. 3 SFEU (viz výše body 14 a 16). Tuto nemožnost potvrzuje skutečnost, že mimořádná valná hromada členských bank konsorcia FITD schválila změny stanov FITD, které umožnily provedení takového zásahu v souladu s novým právním rámcem, teprve dne 26. listopadu 2015 (viz výše bod 21), tedy pět dní po přijetí rozhodnutí o řešení krize Banca delle Marche.

63 Zatřetí na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, nemůže být shora učiněný závěr vyvrácen ani svědeckou výpovědí pracovníka italské centrální banky, ani jejím memorandem ke krizi Banca delle Marche (viz výše body 24 a 26). Tyto dokumenty byly vyhotoveny dlouho po rozhodnutí o řešení krize uvedené banky a zejména v okamžiku, kdy žalobkyně již podaly proti italské centrální bance žaloby na náhradu škody k italským soudům. Mimoto se v memorandu ke krizi Banca delle Marche uvádí, že Komise odmítla akceptovat rekapitalizaci Banca delle Marche ze strany FITD, což mělo být „oficiálně potvrzen[o] na nejvyšší úrovni v dopise členů Komise J. Hilla a M. Vestager ze dne 19. listopadu 2015“, i když uvedenému dopisu nelze takový obsah přisuzovat (viz výše bod 55). V každém případě se jeví jen jako málo pravděpodobné, že by nezbytnost oznámit Komisi takový zásah FITD, který ještě nebyl dostatečně upřesněn co do obsahu a podmínek provedení, zejména stran objemu a způsobu zapojení jeho členů, a o kterém nerozhodly interní orgány FITD ani příslušné orgány, sama o sobě zabránila záchraně Banca delle Marche, jak naznačuje jedna část uvedené svědecké výpovědi. Ani memorandum italské centrální banky ke krizi Banca delle Marche neumožňuje jiný výklad. I když je v uvedeném memorandu zdůrazněna nutnost oznámit takové opatření Komisi a obdržet její souhlas předem, jen ztěžka se jeho autorka brání zdůrazňování závažnosti krizové situace této banky, jaká panovala na začátku listopadu 2015 a jaká byla konstatována v prozatímním ocenění provedeném italskou centrální bankou, které předcházelo rozhodnutí o řešení krize a odůvodnilo toto rozhodnutí.

64 Začtvrté tento závěr odpovídá závěrům, ke kterým dospěly ve svých rozsudcích Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionální správní soud pro Lazio) a Consiglio di Stato (Státní rada) (viz výše body 27 a 29), ve vztahu k nimž žalobkyně nedůvodně tvrdí, že v podstatě určily, že rozhodnutí italské centrální banky nařídit řešení krize Banca delle Marche nebylo „autonomní“, nýbrž „nařízeno“ Komisí. V částech uvedených rozsudků, kterých se žalobkyně dovolávají, se totiž v podstatě jen připomínají některé skutečnosti, které jsou uvedeny výše v bodech 52 a následujících, ale taková právní kvalifikace v nich provedena není. Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionální správní soud pro Lazio) v této souvislosti sice připomněl slova italské centrální banky, která „ve výroku rozhodnutí o řešení krize výslovně uvedla, že k zásahu [FITD] nemohlo dojít, neboť Komise […] s ním nesouhlasila, protože nebyl slučitelný s pravidly v oblasti státních podpor a měl [jí] být předem […] formálně předložen k posouzení, aby ověřila jeho slučitelnost s řečenými pravidly“. Z připomenutí těchto slov přitom neplyne – přestože žalobkyně na jednání tvrdily v odpověď na otázku Tribunálu opak – že by Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionální správní soud pro Lazio) byl toho názoru, že italská centrální banka v důsledku pouhého postoje Komise ztratila rozhodovací prostor. Uvedený soud v rámci vlastního posouzení a právní kvalifikace skutkových okolností totiž spíše zdůraznil jednotlivé skutečnosti a hospodářské údaje, které odůvodňovaly závěr, že v okamžiku přijetí rozhodnutí o řešení krize byla Banca delle Marche v selhání, takže řešení krize této banky bylo zároveň rozumné i v souladu se zásadou proporcionality. Consiglio di Stato (Státní rada) pak ve svém rozsudku poté, co sice zdůraznila, že Komise v souladu se svým přístupem ve věci Banca Tercas kvalifikovala zásahy FITD jako státní podpory (body 8.3 a 8.4), ovšem tyto skutkové a právní okolnosti důkladněji neposuzovala, ale omezila se na odmítnutí důkazu existence příčinné souvislosti mezi nezahájením postupu k záchraně Banca delle Marche a údajnou škodou, jakož i skutečné existence škody (body 8.5 a 9).

65 Zapáté souběžně probíhající řízení ve věci Banca Tercas dokládá, že kdyby italské orgány, italská centrální banka a FITD byly skutečně přesvědčeny o nezbytnosti i možnosti záchrany Banca delle Marche, mohly postupovat stejně kontradiktorně jako v této jiné věci, ve které došlo k vydání rozhodnutí „Banca Tercas“ a rozsudku ze dne 19. března 2019, Itálie a další v. Komise (T-98/16, T-196/16 a T-198/16, EU:T:2019:167), a k řízení o kasačním opravném prostředku ve věci C-425/19 P. V této souvislosti je třeba podotknout, že k prvnímu zásahu FITD ve prospěch Banca Tercas došlo dlouho před provedením směrnice 2014/59 do vnitrostátního práva, takže tento aspekt nemůže sám o sobě představovat rozhodující vysvětlení, proč italský soukromý bankovní sektor váhal s nabídkou pomoci Banca delle Marche. Komise navíc uvedla, aniž jí žalobkyně odporovaly, že mezitím udělila souhlas s druhým zásahem FITD ve prospěch Banca Tercas podle pravidel v oblasti státních podpor, což dokládá, že nemusela nevyhnutelně zakázat jakýkoliv zásah tohoto typu a že jednotlivé případy je třeba posuzovat individuálně a výsledek jednoho konkrétního posuzování nelze použít na jiný případ.

66 Zašesté je třeba připomenout, že předseda Soudního dvora v usnesení ze dne 13. listopadu 2019, Komise v. Itálie a další (C-425/19 P, nezveřejněné, EU:C:2019:980, body 17 až 21), zamítl návrh žalobkyň v projednávané věci na vstup do řízení jako vedlejší účastnice na podporu návrhových žádání žalobkyň v uvedené věci, protože nemohly prokázat zájem na rozhodnutí sporu ve věci C-425/19 P ve smyslu čl. 40 druhého pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie. Měl totiž zejména za to, že žalobkyně neprokázaly existenci příčinné souvislosti mezi stanoviskem Komise v rozhodnutí „Banca Tercas“, či dokonce zahájením řízení, ve kterém bylo přijato toto rozhodnutí, na straně jedné a řešením krize Banca delle Marche na straně druhé.

67 S ohledem na vše výše uvedené nelze tvrzení žalobkyň, podle kterých údajně protiprávní jednání vytýkané Komisi zabránilo záchraně Banca delle Marche navzdory úsilí vynaloženému italskými orgány a bylo skutečnou a jedinou příčinou jim vzniklé škody, přijmout. Celkové posouzení relevantních důkazů vede totiž k závěru, že i když toto jednání sehrávalo určitou úlohu v šetření, na jehož základě italské orgány rozhodly o řešení krize této banky, a to v tom smyslu, že nutnost oznámit předem Komisi případnou pomoc FITD ve prospěch uvedené banky považovaly za překážku rychlému vyřešení finanční krize, kterou procházela Banca delle Marche, nic to nemění na tom, že jejich

rozhodnutí ze dne 21. listopadu 2015 zahájit postup k řešení krize Banca delle Marche přijaté v rámci výkonu jejich vlastních pravomocí a jejich prostoru pro uvážení (viz judikatura citovaná výše v bodě 58) bylo autonomní, nebylo rozhodujícím způsobem ovlivněno postojem Komise a bylo založeno především na jejich konstatování selhání této banky, což bylo rozhodující příčinou tohoto řešení krize ve smyslu judikatury (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. září 2019, Evropská unie v. Guardian Europe a Guardian Europe v. Evropská unie, C-447/17 P a C-479/17 P, EU:C:2019:672, bod 32).

68 Jinak řečeno, žalobkyně nejsou s to právně dostačujícím způsobem prokázat pravděpodobnost hypotetické srovnávací situace, ve které by FITD v případě, že by k údajně protiprávnímu jednání Komise nedošlo, mohl v listopadu 2015 se souhlasem italských orgánů, a zejména italské centrální banky, skutečně provést záchranu Banca delle Marche.

69 Z toho vyplývá, že v projednávané věci žalobkyně neprokázaly existenci vztahu příčiny a následku mezi údajně protiprávním jednáním Komise a tvrzenou škodou, což je pro konstatování, že podmínky vzniku mimosmluvní odpovědnosti Unie nejsou splněny, dostačující (viz judikatura citovaná výše v bodě 44).

70 K návrhu žalobkyň na provedení důkazu, který se týká celého správního spisu ve věci „Banca delle Marche (SA.39543 2014/CP)“, postačí konstatovat, že Tribunál má na základě podkladů obsažených v soudním spise věc za dostatečně objasněnou k tomu, aby mohl spor rozhodnout, a že není nutné žalobkyním umožnit vyhledávat v uvedeném spise dokumenty, které nemohou mít vliv na závěr Tribunálu o neexistenci příčinné souvislosti.

71 Za těchto podmínek musí být žaloba zamítnuta, aniž je nutné zkoumat ostatní podmínky vzniku mimosmluvní odpovědnosti Unie.

K nákladům řízení

72 Podle čl. 134 odst. 1 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměly ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedeným uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (třetí senát)

rozhodl takto:

1) Žaloba se zamítá.

2) Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro, Montani Antaldi Srl, Fondazione Cassa di Risparmio di Fano, Fondazione Cassa di Risparmio di Jesi a Fondazione Cassa di Risparmio della Provincia di Macerata se ukládá náhrada nákladů řízení.

Csehi De Baere Steinfatt

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 30. června 2021.

Podpisy.